

Klassificering av kurser 2005

Resurstilldelningssystemet för grundläggande utbildning innebär att universitet och högskolor får ersättning för antal helårsstudenter och helårsprestationer upp till det takbelopp som finns angivet i regleringsbrevet. Ersättningsnivåerna skiljer sig mellan utbildningsområden, men är samma för alla lärosäten.

Universitet och högskolor klassificerar själva varje kurs eller del av kurs inom ett utbildningsområde. Lärosätenas klassificering av kurser är viktig eftersom den avgör den ersättning lärosätena får för varje kurs, och den påverkar därmed deras möjligheter att nå sina takbelopp. Ett sätt att beskriva kursklassificeringen är att genom statistik följa upp hur lärosätena har klassificerat sina ämnen i utbildningsområden.

Statistik över kursklassificeringar

Materialet baseras på uppgifter i studiedokumentationssystemet Ladok för år 2005. Uppgifterna har sammanställts av SCB. Uppdragsutbildningar, kvalificerad yrkesutbildning, basår, preparandutbildning och stödundervisning i svenska ingår inte. Materialet omfattar 287 500 helårsstudenter. Antalet helårsstudenter som inte finns med i materialet (från högskolor som inte rapporterar i Ladok) är drygt 3 000. Det är framför allt helårsstudenter från de konstnärliga högskolorna och från Handelshögskolan i Stockholm som saknas.

Den här analysen är gjord på den mest detaljerade nivån, alltså den nivå som varje lärosäte använder för rapportering av statistik till SCB. Ett problem med statistiken är att det inte är säkert att de kurser som jämförs är identiska utbildningar. Olika lärosäten kan rapportera in kurser med samma innehåll på olika ämnen. Ett annat problem är att en så stor andel som åtta procent av helårsstudenterna är registrerade inom restposten "Övriga ämnen", vilka därmed inte ingår i analysen. Denna andel varierar mellan olika lärosäten, från 0 till 42 procent år 2005.

Ersättningsnivåerna varierar mellan utbildningsområden

Ersättningsnivåerna för de olika utbildningsområdena varierar stort. Utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik och teologi har den klart lägsta ersättningsnivån. Nästan hälften av all utbildning (räknat i antal helårsstudenter) avser utbildning inom humaniora, samhällsvetenskap, juridik och teologi. En tredjedel avser teknik och naturvetenskap. De konstnärliga utbildningsområdena, som är de områden som har högst ersättning, utgör bara ett par procent av utbildningsvolymen.

Ersättningsbelopp 2005

Utbildningsområde	Ersättning	Ersättning per	Fördelning av
	per	helårsstudent	helårsstudenter
		helårsprestation	2005, %
Humanistiskt, samhällsvetenskapligt, teologiskt, juridiskt	17 217	16 958	44,9
Naturvetenskapligt, tekniskt, farmaceutiskt	43 431	37 421	30,1
Vård	48 241	41 783	7,9
Odontologiskt	39 893	46 471	0,4
Medicinskt	53 908	65 572	4,4
Undervisning (allmänt utbildningsområde och övrig verksamhetsförlagd utbildning)	31 490	37 086	8,1
Övrigt (journalist, bibliotekarie m.m.)	36 441	29 602	1,9
Design	128 583	78 342	0,7
Konst	182 547	78 372	0,3
Musik	110 932	70 141	0,8
Opera	264 364	158 146	0,0
Teater	255 635	127 329	0,1
Media	260 874	208 971	0,1
Dans	179 788	99 343	0,0
Idrott	93 688	43 356	0,4

I denna PM görs analys endast avseende helårsstudenter och ersättning för helårsstudenter.

De flesta lärosäten ligger nära genomsnittet

Eftersom lärosätenas klassificering av kurser är väsentlig för deras ekonomiska ersättning är det intressant att undersöka om skillnader i klassificering kan ha haft betydelse för lärosätenas möjligheter att nå sina takbelopp.

En sådan undersökning har gjorts genom att först beräkna den ersättning som lärosätena har fått för sin befintliga klassificering – såsom den framkommer i statistiken – för att därefter jämföra denna med den ersättning som de skulle ha fått om de hade klassificerat ämnet på samma sätt som genomsnittet. Jämförelsen per lärosäte görs alltså mot den genomsnittliga klassificeringen av helårsstudenter i utbildningsområden inom respektive ämne. Har lärosätets totala ersättning blivit mycket högre eller mycket lägre än genomsnittet på grund av den klassificering av kurser de har gjort? Denna analys är gjord för varje ämne på den nivå som lärosätet rapporterar in sina kurser till SCB.

På sista sidan finns en tabell som visar hur nära de olika lärosätena ligger den ersättning som de skulle ha fått totalt sett om de hade klassificerat varje ämne enligt genomsnittet. En kvot på 1,000 betyder att lärosätet beräknats få samma ersättning för sin befintliga klassificering som det skulle ha fått om det klassificerat sina helårsstudenter enligt genomsnittet. Om lärosätet har en kvot under 1,000 innebär det att den ersättning man beräknas ha fått är mindre än den ersättning man skulle ha fått om man hade

klassificerat på ett genomsnittligt sätt. Om kvoten är över 1,000 har man däremot fått högre ersättning än vid en genomsnittlig klassificering.

Det är dock viktigt att påpeka att kvoten inte mäter huruvida den klassificering som har gjorts är rätt eller fel och kvoten mäter alltså heller inte hur nära eller långt ifrån den ”rätta” klassificeringen som lärosätena ligger. Den mäter endast relationen till en genomsnittlig klassificering.

Man bör också komma ihåg att analysen utgår från den inrapporterade statistiken. Ingen hänsyn har tagits till vilka avräkningar som respektive lärosäte faktiskt har gjort. Förutom takbeloppet som lärosätena får avräkna mot finns för de flesta lärosäten begränsningar i hur många helårsstudenter och helårsprestationer som får avräknas inom de konstnärliga utbildningsområdena. Vissa lärosäten som i statistiken har registrerat många helårsstudenter inom konstnärliga områden, får i den faktiska avräkningen bara räkna av ett fåtal inom dessa utbildningsområden. Detta kan ha viss betydelse för jämförelsekvoten.

Som man kan utläsa ur tabellen ligger de flesta lärosäten nära den totala ersättning som de skulle ha fått om de hade klassificerat som genomsnittet inom varje ämne, men för några lärosäten ger skillnader i ersättning ett visst ekonomiskt utslag. För 2005 är det fem lärosäten som avviker med mer än fem procent från genomsnittet. Av dessa har Växjö universitet, Högskolan på Gotland och Högskolan i Halmstad en lägre ersättning än genomsnittet, medan Blekinge tekniska högskola och Högskolan Dalarna har en högre ersättning än genomsnittet, räknat enligt denna modell.

Tabell över klassificeringen av samtliga ämnen

En så kallad pivottabell (Excel-format) över lärosätenas klassificering av helårsstudenter inom olika ämnen och utbildningsområden kan fås genom att via e-post kontakta Ingeborg Amnéus (ingeborg.amneus@hsv.se).

Jämförelsevot för lärosäten 2005

	Antal	
	Jämförelsevot	helårsstudenter*
Uppsala universitet	0,979	21 644
Lunds universitet	1,001	26 802
Göteborgs universitet	1,023	25 768
Stockholms universitet	0,993	22 788
Umeå universitet	0,985	16 693
Linköpings universitet	0,993	17 834
Karolinska institutet**	0,985	5 603
Kungl. Tekniska högskolan	0,991	11 415
Chalmers tekniska högskola	1,021	8 363
Luleå tekniska universitet	1,042	8 021
Sveriges lantbruksuniversitet	1,012	3 418
Karlstads universitet	0,992	8 115
Mittuniversitetet	1,003	8 106
Växjö universitet	0,926	7 354
Örebro universitet	1,043	9 354
Högskolan i Jönköping	0,985	6 572
Högskolan i Kalmar**	1,006	5 991
Blekinge tekniska högskola	1,072	3 304
Malmö högskola	1,017	9 996
Mälardalens högskola	0,982	8 725
Högskolan i Borås	1,008	4 932
Högskolan Dalarna	1,103	5 004
Högskolan på Gotland	0,932	2 252
Högskolan i Gävle	0,998	6 042
Högskolan i Halmstad	0,908	5 319
Högskolan Kristianstad	0,962	5 238
Högskolan i Skövde	1,008	4 147
Högskolan Väst	0,989	4 007
Lärarhögskolan i Stockholm**	0,951	6 250
Södertörns högskola	0,966	6 353

* Exklusive uppdragsutbildning, basår, stödundervisning i svenska, KY-utbildning och preparandutbildning.

** Karolinska institutet (33 procent), Högskolan i Kalmar (22 procent) och Lärarhögskolan i Stockholm (42 procent) har registrerat en ovanligt stor andel av sina helårsstudenter inom "Övriga ämnen". "Övriga ämnen" ingår inte i denna analys.

Endast lärosäten med fler än 1 000 helårsstudenter är redovisade i tabellen.